

Wyrok z dnia 17 lutego 2009 r.

I PK 150/08

Z art. 43 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. Nr 158, poz. 1121 ze zm.) wynika, że zakres świadczeń i wystąpienie niewypłacalności pracodawcy, powinny być oceniane według przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 85 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Przewodniczący SSN Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca), Sędziowie SN: Zbigniew Korzeniowski, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 lutego 2009 r. sprawy z powództwa Mieczysława M. przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w W. - Biuru Terenowemu w K. o wypłatę świadczeń, na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2008 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Powód Mieczysław M. wniósł przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych pozew o zasądzenie świadczeń należnych od pracodawcy w łącznej kwocie 13.726 złotych, na którą składa się wynagrodzenie za czerwiec, lipiec 2001 r. oraz wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy w okresie od 15 października do 19 listopada 2001 r. Uzasadniając swoje roszczenie podniósł, że jego były pracodawca nie prowadzi żadnej działalności, jest zadłużony, jego pasywa przewyższają wartość aktywów i prowadzone są postępowania egzekucyjne i sądowe oraz

znajduje się w faktycznej upadłości. A zatem jest niewypłacalny w rozumieniu ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 85 ze zm. - zwana ustawą z 1993 r.). Pozwany Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - Biuro Terenowe w K. wniósł o oddalenie powództwa z uwagi na brak w stosunku do byłego pracodawcy powoda przesłanki niewypłacalności, który jest nadal zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym. Wyrokiem z dnia 27 listopada 2007 r. Sąd Rejonowy Katowice - Zachód - Sąd Pracy oddalił powództwo.

W motywach swego orzeczenia wskazał, iż niewątpliwie egzekucje z majątku pracodawcy powoda były bezskuteczne. Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2006 r. Komornik Sądowy Rewiru przy Sądzie Rejonowym w P. umorzył postępowanie egzekucyjne właśnie z tej przyczyny. Były pracodawca powoda P.-B. Sp. z o.o. wpisany jest do rejestru sądowego. W Krajowym Rejestrze Sądowym brakuje wpisów o likwidacji bądź upadłości spółki.

Powód wystąpił do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń o wypłatę świadczenia z tytułu wynagrodzenia za czerwiec, lipiec 2001 r. i wynagrodzenia za czas choroby od 15 października do 19 listopada 2001 r. Pozwany odmówił powodowi wypłaty świadczeń wskazując, że nie można stwierdzić niewypłacalności byłego pracodawcy powoda w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r.

Zdaniem Sądu zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. Nr 158, poz. 1121 ze zm. - zwana ustawą z 2006 r.) w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Powód wystąpił z wnioskiem do pozwanego w dniu 5 czerwca 2007 r. w związku z czym oceny zasadności powództwa należało dokonać na podstawie tej ustawy. Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z 2006 r. osoby będące byłymi pracownikami lub członkami rodzin zmarłych pracowników lub zmarłych byłych pracowników, uprawnionymi do renty rodzinnej, których roszczenia pracownicze nie zostały zaspokojone przez syndyka, likwidatora lub byłego niewypłacalnego pracodawcę, pomimo prawomocnego wyroku sądu przeciwko tym podmiotom, mogą w terminie do dnia 30 czerwca 2007 r. wystąpić z pisemnym wnioskiem do kierownika Biura Terenowego Funduszu o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń, w zakresie zgodnym z art. 6 i 6a ustawy z 1993 r. w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone. W ust. 2 art. 43 stanowi, iż przepis ust. 1

ma zastosowanie do roszczeń pracowniczych, do których uprawnienie powstało przed dniem wejścia w życie ustawy z 2006 r., a z tytułu których świadczenia ze środków Funduszu nie mogły być wypłacone z powodu niezłożenia wniosku do Funduszu, niespełnienia wymagań dotyczących okresów, o których mowa w art. 6 lub terminów, o których mowa w art. 7 ustawy z 1993 r. w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone. Przepis ten stanowi zatem przejściową regulację, umożliwiającą wypłatę świadczeń pracowniczych w przypadkach, gdy roszczenia nie zostały zaspokojone - mimo wyroku sądowego przeciwko pracodawcy - ani przez byłego niewypłacalnego pracodawcę, ani przez syndyka czy likwidatora. Osoba taka może w terminie do 30 czerwca 2007 r. wystąpić z pisemnym wnioskiem do kierownika Biura Terenowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu.

Zdaniem Sądu Rejonowego *ad casum* były pracodawca powoda nie był niewypłacalny w rozumieniu ustawy z 1993 r. bowiem przesłanka niewypłacalności w postaci „faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności” z art. 3 ust. 2 pkt 3 ustawy z 1993 r. została wyeliminowana z dniem 1 października 2002 r. z mocy art. 27 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (Dz.U. Nr 155, poz. 1267 - zwanej ustawą o restrukturyzacji). Brakuje natomiast podstaw prawnych do stosowania tego przepisu do spraw wszczętych po dniu 1 października 2002 r. (art. 29 ust. 1 ustawy z 30 sierpnia 2002 r.). Wskazać również należy zdaniem Sądu Rejonowego, iż wobec braku przesłanki niewypłacalności pracodawcy, nie było podstaw do dokonywania oceny zachowania terminu z art. 6 ust. 6 ustawy, liczonego od daty takiej niewypłacalności.

Apelację od wskazanego wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód, zaskarżając go w całości, domagając się jego uchylecia i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda żądania pozwu. Powód w zarzutach apelacyjnych podał obrazę przez Sąd art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r., przez przyjęcie, że pracodawca powoda nie znajdował się w stanie niewypłacalności, jakkolwiek ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd bezspornie wskazują, że roszczenia powoda zostały niezaspokojone z powodu braku środków finansowych, „które zgodnie z przepisami o działalności gospodarczej stanowiły podstawę do wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej”.

W odpowiedzi na apelację pozwany wystąpił o oddalenie apelacji wskazując, że sąd pierwszej instancji podzielił jego stanowisko i przyjął niewystąpienie przesłanek niewypłacalności w rozumieniu ustawy z dnia 13 lipca 2006 r.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2008 r. [...] oddalił apelację. Zdaniem Sądu odwoławczego zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe i stanowi wynik właściwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz trafnej wykładni prawa. Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń, które sąd odwoławczy przyjął za własne dzieląc zarówno dokonaną ocenę dowodów, jak też wykładnię prawa.

W motywach orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, iż w przedmiotowej sprawie powód wystąpił do pozwanego z wnioskiem w dniu 5 czerwca 2007 r. Regułą jest stosowanie obowiązujących przepisów, natomiast w wyjątkowych sytuacjach przepisy przejściowe i wprowadzające dopuszczają stosowanie przepisów uprzednio obowiązujących. Podstawę materialną roszczenia powoda stanowią przepisy ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Aktualnie obowiązująca ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. w art. 46 ust. 1 stanowi, że w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Innymi słowy, w sprawach, w których wniosek byłby złożony przed datą wejścia w życie tej ustawy, tj. z dniem 1 października 2008 r., zastosowanie znalazłyby przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 85 ze zm.). Z kolei przepis art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. w ramach przepisów przejściowych dopuszcza wyjątkowo dla osób będących byłymi pracownikami lub członkami rodzin zmarłych pracowników lub zmarłych byłych pracowników, uprawnionymi do renty rodzinnej, których roszczenia pracownicze nie zostały zaspokojone przez syndyka, likwidatora lub byłego niewypłacalnego pracodawcę, pomimo prawomocnego wyroku sądu przeciwko tym podmiotom, możliwość wystąpienia w terminie do dnia 30 czerwca 2007 r. z pisemnym wnioskiem do kierownika Biura Terenowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń, w zakresie zgodnym z art. 6 i 6a ustawy w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone. Powód dochował tego terminu i wystąpił z wnioskiem. Treść art. 43 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. dopuszcza wyłącznie ustalenie zakresu niezaspokojonych roszczeń na podstawie art. 6 i 6a ustawy z 1993 r. w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały

zaspokojone. Przepis nie odnosi się do pojęcia niewypłacalności pracodawcy, tym samym w pozostałych kwestiach należy stosować nową definicję z ustawy z dnia 13 lipca 2006 r., a nie z 29 grudnia 1993 r.

Przedstawioną wykładnię potwierdza zdaniem Sądu Okręgowego ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (Dz.U. Nr 155, poz. 1287), która zmodyfikowała pojęcie niewypłacalności w ten sposób, że uchyliła przepis uznający, iż niewypłacalność pracodawcy zachodzi także wówczas, gdy pracodawca faktycznie zaprzestał działalności. Przepis ten wszedł w życie 1 października 2002 r. Jednocześnie ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji zawierała przepis przejściowy (art. 29), który stanowił, że do spraw wszczętych na podstawie przepisów dotychczasowych stosuje się te przepisy.

Niewypłacalność w rozumieniu ustawy z 2006 r. definiuje art. 3, a doprecyzowują przepisy jej art. 4, 5, 6 i 8. W aktualnym stanie prawnym ustawodawca zawęził definicję i przyjął, że stan niewypłacalności jest ściśle związany z postanowieniem sądu upadłościowego w przedmiocie: ogłoszenia upadłości pracodawcy obejmującej likwidację majątku dłużnika, ogłoszenia upadłości pracodawcy z możliwością zawarcia układu, zmiany postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, jeżeli jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania; oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Przepisy art. 4, 5, 6 i 8 ustawy również za moment powstania niewypłacalności przyjmują datę właściwego orzeczenia sądu upadłościowego. Wobec powyższych stwierdzeń nieuzasadnione są zarzuty apelacyjne podniesione przez powoda, tj. obraza art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. Roszczenia powoda istotnie były niezaspokojone, jednak dla skorzystania z środków pozwanego niezbędne jest zdaniem Sądu Okręgowego wystąpienie niewypłacalności w rozumieniu ustawy z dnia 13 lipca 2006 r., a nie sam fakt ich niezaspokojenia. Przed wszystkim zdaniem Sądu Okręgowego ustawa z dnia 29 grudnia 1993 r. znajduje zastosowanie wyłącznie w zakresie ustalenia zakresu roszczeń (*vide* art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r.).

Od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2008 r. [...] skargę kasacyjną wniósł powód zarzucając temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, a przede wszystkim: 1) art. 43 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, które nastąpiło przez jego błędną wykładnię, 2) art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, przez jego błędną wykładnię.

Powód w skardze kasacyjnej wniósł: 1) o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji (jak również Sądu pierwszej instancji) w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej lub pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w całości z uwzględnieniem kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych; ewentualnie 2) o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w całości i zasądzenie na rzecz powoda kwoty 13.726 złotych oraz zasądzenie powodowi od pozwanego kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych. W skardze kasacyjnej powód wskazał też na konieczność dokonania przez Sąd Najwyższy oceny treści i charakteru art. 43 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r., a w szczególności uznał za niezbędne dla rozstrzygnięcia spornego przypadku udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy tryb przewidziany w art. 43 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. stanowi samodzielną podstawę wypłaty należności pracowniczych, tzn. czy wypłata należności głównych powinna nastąpić po spełnieniu wyłącznie przesłanek określonych w tym przepisie. W razie przyjęcia, że art. 43 nie stanowi samodzielnej podstawy zaspokajanie roszczeń pracowników wyjaśnienia wymaga zdaniem powoda, która ustawa i w jakim brzmieniu winna mieć zastosowanie do wniosku wniesionego na podstawie art. 43 po dniu 1 października 2006 r., tj. dniu wejścia w życie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona, stąd wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2008 r. [...] wymagał uchylenia. Zasadnicza dla rozpatrywanego sporu nie jest interpretacja art. 46 ustawy z 2006 r., który jest typowym przepisem kolizyjnym, regulującym sytuacje toczących się postępowań powstałych pod rządami wcześniej obowiązującego prawa i trwających pod rządami nowych

przepisów, które bezpośrednio zastąpiły przepisy dawne. Przesądzająca dla rozpatrywanej sprawy jest natomiast wykładnia art. 43 ustawy z 2006 r., który także jest przepisem intertemporalnym, lecz o innym charakterze. Ma bowiem charakter tzw. regulacji *ad hoc*. Ze względu na szczególne okoliczności przepis ten reguluje stan rzeczy tymczasowo, na pewien czas, ściśle oznaczony. Przy wykładni przepisu o takim charakterze, jeśli nie jest jednoznaczny, ważne są owe szczególne okoliczności, które doprowadziły do jego ustanowienia. Istotną staje się zatem obok wykładni językowej interpretacja funkcjonalna normy.

Tak sprawa przedstawia się jeśli chodzi o art. 43 ustawy z 2006 r. Przepis nie jest jednoznaczny już choćby z tego powodu, że oba Sądy orzekające w sprawie oszacowały jego moc wiążącą - przy stosowaniu wykładni literalnej i w zakresie przesłanek warunkujących wypłatę świadczenia - odmiennie. Sąd pierwszej instancji uznał mianowicie, iż wymaga on by „niewypłacalność pracodawcy” oceniać z punktu widzenia ustawy z 1993 r., jednak w brzmieniu nadanym tej ustawie w 2002 r. ustawą z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji. Sąd drugiej instancji natomiast stanął na stanowisku, iż art. 43 ustawy z 2006 r. dopuszcza wyłącznie ustalenie zakresu świadczeń na podstawie ustawy z 1993 r., a w ogóle nie odnosi się do pojęcia niewypłacalności, co oznacza konieczność w tym zakresie subsumcji ustawy z 2006 r. Ta rozbieżność stanowisk, tj. wystąpienie sytuacji, w której wykładnia językowa nie pozwoliła na jednoznaczne rozstrzygnięcie spornej kwestii wynikającej ze stosowania art. 43 ustawy z 2006 r., uprawnia do sięgania do innych sposobów interpretacji prawa, w tym do wykładni celowościowej. Charakter bowiem normy intertemporalnej zakodowanej w art. 43 ustawy z 2006 r. wprowadzonej do systemu *ad hoc*, wskazuje *per se* na specjalny cel przepisu.

Na wstępie rozważań o *ratio* art. 43 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. przypomnieć wypada cel powołania Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Cel ten i *ratio* ustawodawstwa zmierzających do zastępczego zaspokojenia przez niezależny Fundusz wiarytelności pracownika, którego pracodawca jest niewypłacalny, wpływa na interpretację i ocenę każdej normy odnoszącej się do tego zagadnienia. Celem tym jest niewątpliwie zabezpieczenie słabszej ekonomicznie strony stosunku pracy przed niewykonaniem zasadniczego zobowiązania pracodawcy, którym jest wypłata wynagrodzenia za pracę wykonaną. Chodzi przy tym o realną ochronę niezaspokojonych roszczeń i unikanie sytuacji, w której wymagania formalne lub przedłużające się procesy sądowe nie pozwoliłyby na uzyskanie stosownej

rekompensaty z Funduszu za utracone świadczenia pracownicze (por. na ten temat motywy uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 1997 r., III ZP 38/97, OSNAPiUS 1998 nr 8, poz. 234). Przy czym przepisy normujące te kwestie muszą realizować idee zaufania pracowników do prawa, do systemu ochrony, tak w zakresie rodzaju świadczeń chronionych, jak i przesłanki ich wypłaty. Moc i waga ochrony zamyka się bowiem nie tylko w rekompensowanych roszczeniach, ale także w sytuacjach, które są uznane za wypełniające przesłankę wypłaty tych świadczeń z Funduszu, a zatem w definicji niewypłacalności. Dopiero niewypłacalność pracodawcy w technicznym tego słowa znaczeniu pozwala na realizację gwarancji Funduszu.

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców, znowelizowała ustawę z 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Wprowadziła mianowicie zmianę w definicji niewypłacalności pracodawcy oraz ograniczyła zakres ochrony roszczeń pracowniczych. Modyfikacja definicji niewypłacalności pracodawcy, zawartej w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z 1993 r., polegała na tym, że w następstwie skreślenia w ust. 2 p-ktu 3 niewypłacalność ta nie zachodzi już „w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę”. Zmiana ta obowiązywała od 1 października 2002 r.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok z 7 lutego 2001 r., K 27/00, OTK-ZU 2001 nr 2, poz. 29), zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i do prawa, określana także jako zasada lojalności państwa wobec obywatela, wyraża się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, że jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny. W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego istotnym elementem zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i do prawa jest obowiązek poszanowania przez ustawodawcę interesów w toku, tj. przedsięwzięć gospodarczych i finansowych rozpoczętych na gruncie dotychczasowych przepisów. Ustawodawca, dokonując kolejnych modyfikacji stanu prawnego, nie może tracić z pola widzenia interesów, które ukształtowały się przed dokonaniem zmiany stanu prawnego. Trybunał Konstytucyjny analizował znaczenie nakazu ochrony interesów w toku w wyroku z 25 listopada 1997 r., K. 26/97 (OTK-ZU 1997 nr 5-6, poz. 64, s. 450). W wyroku z dnia

30 maja 2005 r., P 7/04 (OTK-A 2005 nr 5, poz. 53), Trybunał Konstytucyjny orzekł natomiast, że zasada ta doznała uszczerbku w ustawie z 2002 r. o restrukturyzacji, przez ograniczenie pojęcia „sprawy w toku”. Trybunał uznał mianowicie, że art. 29 ust. 2 w związku z art. 30 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Interpretując art. 43 ustawy z 2006 r. trzeba zatem uwzględniać nie tylko szczególny intertemporalny jego charakter, ale także cele ustawodawstwa o ochronie roszczeń pracowniczych oraz normy ustawy zasadniczej, a głównie zasadę lojalności państwa wobec obywatela. Trzeba widzieć, iż poszanowaniu tej konstytucyjnej zasady ma służyć także art. 43 ustawy z 2006 r. Artykuł 43 analizowanej ustawy stanowi, iż osoby będące byłymi pracownikami lub członkami rodzin zmarłych pracowników lub zmarłych byłych pracowników, uprawnionymi do renty rodzinnej, których roszczenia pracownicze nie zostały zaspokojone przez syndyka, likwidatora lub byłego niewypłacalnego pracodawcę, pomimo prawomocnego wyroku sądu przeciwko tym podmiotom, mogą w terminie do dnia 30 czerwca 2007 r. wystąpić z pisemnym wnioskiem do kierownika Biura Terenowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych o wypłatę świadczeń ze środków Funduszu z tytułu niezaspokojonych roszczeń, w zakresie zgodnym z art. 6 i 6a ustawy z 1993 r. w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone. Opisana norma prawna ma zastosowanie do roszczeń pracowniczych, do których uprawnienie powstało przed dniem wejścia w życie ustawy z 2006 r., z tytułu których świadczenia ze środków Funduszu nie mogły być wypłacone z powodu niezłożenia wniosku do Funduszu, niespełnienia wymagań dotyczących okresów, o których mowa w art. 6 lub terminów, o których mowa w art. 7 ustawy z 1993 r., w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone.

Przedstawione reguły dochodzenia roszczeń na podstawie przepisu międzyczasowego, z wyłączeniem warunku prawomocnego wyroku sądu przeciwko syndykowi, likwidatorowi lub byłemu niewypłacalnemu pracodawcy, mają także zastosowanie w przypadkach, gdy świadczenia ze środków Funduszu nie mogły być wypłacone w związku z art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji. Ta ostatnia norma stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 maja 2005 r., P 7/04 (OTK-A 2005 nr 5, poz. 53). Powołanie się przez Sąd Okręgowy w Katowicach na art. 29 ust. 2 ustawy o restrukturyzacji dla uzasadnienia przyjętej interpretacji art. 43 ustawy z 2006 r. jest zatem z gruntu błędne. Orzeczenie Try-

bunału Konstytucyjnego o braku zgodności tego przepisu z Konstytucją RP wskazuje bowiem, że niewłaściwe było ograniczanie możliwości dochodzenia roszczeń pracowniczych w okresie przejściowym do sytuacji opisanych w powołanym przepisie. Stąd wadliwe jest przywoływanie regulacji ocenionej negatywnie przez Trybunał Konstytucyjny jako uzasadnienia dla dokonanej wykładni art. 43 ustawy z 2006 r.

Niewątpliwie art. 43 ustawy z 13 lipca 2006 r. jest przepisem przejściowym, którego celem jest zaspokojenie roszczeń pracowniczych w przypadkach, gdy uprawnieni pomimo prawomocnego wyroku sądu przeciwko pracodawcy zlikwidowanemu, upadłemu, lub który w inny sposób zakończył swój byt prawny, nie wyegzekwowali skutecznie swych należności, chronionych przez Fundusz. Przepis ten w tym sensie stanowi samodzielną podstawę dla dochodzenia roszczeń od Funduszu. Przesłanki wypłaty tych roszczeń zostały jednak zakodowane w ustawie z 1993 r. Artykuł 43 ustawy z 2006 r. był - tak jak wszystkie przepisy z zakresu szeroko rozumianego prawa pracy - wynikiem kompromisu między partnerami społecznymi, co trzeba zawsze uwzględniać przy wykładni prawa pracy. Ustawodawca zdecydował się na ochronę przez Fundusz tych świadczeń, które z różnych przyczyn nie zostały wypłacone na starych zasadach w przeszłości. Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy takich roszczeń było dużo. Chodziło zatem o ich realne zaspokojenie z uwagi na fakt, iż poprzednia regulacja nie dała uprawnionym takich możliwości, mimo niewypłacalności pracodawcy. Brak zaspokojenia mógł następować z wielu powodów, w tym z uwagi na brak wniosku osoby uprawnionej, brak wniosku osoby zainteresowanej, złożenie wniosku po terminie z uwagi na długo ciągnące się procesy cywilne dotyczące upadłości i przekroczenie okresów referencyjnych.

Zasada zaufania obywatela do państwa wymaga, by art. 43 ustawy z 13 lipca 2006 r. był interpretowany zgodnie z jego założeniem, tj. jako dający możliwość zrekompensowania niewypłaconych świadczeń chronionych przez Fundusz na dzień, w którym roszczenia te powstały. Takie bowiem było założenie przepisu i na to wyrazili zgodę partnerzy socjalni. Oznacza to, że zarówno zakres świadczeń, jak i przesłanka ich wypłaty w postaci wystąpienia niewypłacalności pracodawcy powinny być oceniane z punktu widzenia przepisów ustawy z 1993 r. w brzmieniu obowiązującym w okresie, za który roszczenia nie zostały zaspokojone. O systemie gwarancji decyduje bowiem - powtórzmy to raz jeszcze - nie tylko zakres roszczeń chronionych, ale także przesłanki ich wypłaty.

Mając na uwadze wskazane założenia sąd rozstrzygający o roszczeniach gwarantowanych Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powinien wierzytelności pracownicze dochodzone w związku z art. 43 ustawy z 2006 r. oceniać przez pryzmat gwarancji zapewnianych przez Fundusz w okresie, w którym nie zostały zaspokojone. Na gwarancję tę składa się nie tylko zakres ochrony, ale i pozostałe przesłanki uzyskania świadczenia, w tym sposób zdefiniowania niewypłacalności pracodawcy

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

=====